

Natur

Dato: 13-11-2024
Sagsnr.: 20/14232
Dok.løbenr.: 320430/24
Sagsbehandler: Tobias Brødsgaard Knudsen
Direkte tlf.: 2127 2687
E-mail: tbknu@aabenraa.dk

Høringssvar og Aabenraa Kommunes kommentarer hertil, Almstrup Kanal og tilløb til Almstrup Kanal

Her er en opsummerende liste over høringssvarene, hvor de med samme indhold er sammenskrevet. Under hvert punkt er Aabenraa Kommunes kommentarer indsat:

Høringssvar vedrørende redegørelsen

Redegørelsen kapitel 2.12: Afvandingsmæssige krav til vandløbet:

(Høringssvar): Kommunen konkluderer, at der ikke er store landbrugsmæssige interesser tilknyttet moseområdet. Her glemmer Kommunen tilsyneladende, at der er dyrkede arealer, der afvander via Sønder Randkanal, der begge har udløb i Almstrup Kanal. Der er ca. 40 ha, der afvander til Almstrup Kanal via Sønder Randkanal. For disse arealer er det afgørende, at vandet faktisk kan komme væk. Det er hovedsageligt engarealer, der skal slås af, for at de forbliver lysåbne. Det er derfor afgørende, at man kan køre på arealerne i forbindelse med slæt.

(Aabenraa Kommune): Formuleringen er tilpasset så det fremgår hvad definitionen for landbrugsmæssige interesser er i denne sammenhæng.

Redegørelsen kapitel 6: Afvandingsmæssige og miljømæssige konsekvenser.

(Høringssvar): Kommunen skriver side 23, at der er regnet på, at en bundhævning på 13 cm vil bevirke en hævnning af vandspejlet med 10 cm, på strækningen nedstrøms stemmet i station 938. Men af længdeprofilet ser det ud til at der er en bundhævning på ca. 25 cm over flere hundrede meter, fra station 1000 til station 1700. Dette er ulovligt i henhold til det nugældende regulativ, og ligeledes udenfor tolerancerne i det nye regulativ, og følgelig må vi gå ud fra at det hurtigst muligt bliver rensat op.

(Aabenraa Kommune): Det tidligere regulativs dimensioner er sammenholdt med den faktiske, opmålte vandløbsbund ved vandspejlsberegning. Da vandløbet er væsentligt bredere end det hidtil gældende regulativ foreskriver, giver bundhævningen ikke anledning til forringet vandføringsevne. Vandløbet overholder dermed kravene i det hidtil gældende regulativ. Der er således hverken krav til, eller mulighed for at rense strækningen op, idet det ikke er tilladt for vandløbsmyndigheden at foretage oprensning så længe vandføringsevnen er opretholdt.

Høringssvar vedrørende regulativet

Mødereferat:

(Høringssvar): Efterspørgsel på mødereferat fra orienteringsmødet d. 22. maj 2024.

(Aabenraa Kommune): Som nævnt på mødet bliver der ikke fremsendt et referat. Mødet var af orienterende karakter. Af samme årsag blev der flere gange opfordret til,

at de fremmødte skulle sende eventuelle kommentarer til Aabenraa Kommune i løbet af høringsperioden, hvis de ville have dem til at indgå i sagens behandling.

Regulativovertrædelser:

(Høringssvar): Nedstrøms og opstrøms stemmeværket overholder Almstrup Kanal ikke regulativets bestemmelser, da bunden er hævet.

(Aabenraa Kommune): Som beskrevet i redegørelsens afsnit 4.2.1 og 4.2.2 har den nuværende bundhævning ikke afstedkommet, at vandspejlet stiger over det niveau, som var forudsætningen og grundlaget for projektet ovenfor bygværket. Nedstrøms bygværket er de tidligere regulativdimensioner fastholdt som de fremtidige gældende dimensioner. Det betyder, at aflejringerne vil blive oprenset, når der er kravoverskridelser af dimensionerne i forhold til regulativets kontrolbestemmelser. Der er dog foretaget en mindre tilpasning omkring opstemningen i st. 938 meter og på stenstryget umiddelbart nedstrøms herfra. Dimensionerne herfra er indarbejdet i det ny regulativ.

Vandstand:

(Høringssvar): Der er i det reviderede regulativ ønske om at hæve den gennemsnitlige vintervandstand 10 cm, dette er vi imod.

(Aabenraa Kommune): Dette må bero på en misforståelse. Der er intet ønske om at hæve den gennemsnitlige vandstand. Kontrolbestemmelserne i regulativet er udformet således, at der kan foretages oprensning af bunden, når kontrolopmålinger af dimensioner og ledsagende vandføringsberegninger viser, at bundhævninger forårsager hævnings i vandspejlet på over 10 cm i forhold til regulativvandspejlet. Denne kontroltilgang er almindelig praksis i vandløbsregulativer i offentlige vandløb i Danmark.

(Høringssvar): Krav om, at kommunen sænker vandstanden i Almstrup Kanal til projektniveau.

(Aabenraa Kommune): Der er sket en kontinuerlig bundopbygning i vandløbet via aflejringer opstrøms stemmet. Det kan ved en hydraulisk analyse konstateres, at den nuværende bundhævning ikke afstedkommer, at vandspejlet stiger over det niveau, som var forudsætningen og grundlaget for projektet.

Erstatning:

(Høringssvar): Der ydes ikke erstatning, selvom der er krav herom jf. vandløbsloven § 37 stk. 4.

(Aabenraa Kommune): Vandløbsloven § 37 stk. 4 henviser til erstatning i forbindelse med restaureringsprojekter. Dette er ikke aktuelt i forbindelse med revision af regulativet.

(Høringssvar): Der bør ydes erstatning for, at vandløbet ulovligt har været udlagt som naturvandløb i en årrække.

(Aabenraa Kommune): Ifølge vandløbslovens § 73 kan der fastsættes erstatning for mangelfuld opfyldelse af forpligtelser med hensyn til vedligeholdelse af vandløb.

Kommunens erstatningsforpligtelse følger dog dansk rets almindelige erstatningsregler, hvor der skal være en årsagsforbindelse mellem en vandløbsmyndigheds eventuelle manglende opfyldelse af regulativmæssige forpligtelser og den skete skade med tilhørende dokumenteret økonomisk tab. Det er samtidig efter almindelige erstatningsretlige principper den erstatningssøgende, der har bevisbyrden og, at det er den erstatningssøgende, der skal indbringe sagen for taksationskommissionen, jf. § 73, stk. 2. Kommunen skal dog forinden søge et økonomisk forlig, jf. § 74 i vandløbsloven.

Regnvandsbassin:

(Høringssvar): På mødet 22.5. kom det frem, at man generelt ønsker at der tilbageholdes nedbør i baglandet. Dette medfører oversvømmelser af mange arealer med deraf følgende problemer såvel i engene som i de dyrkede landbrugsarealer der ligger ovenfor engene. Det har aldrig været på tale, at arealerne i forbindelse med genopretningsprojektet skulle virke som regnvandsbassiner.

(Aabenraa Kommune): Under mødet gav flere lodsejere udtryk for, at de ønsker at vandet fra området hurtigere ledes bort. Vandløbsmyndigheden oplyste, at det helt generelt er et opmærksomhedspunkt, at vand ikke ledes hurtigere til nedstrøms beliggende arealer, og at man på tværkommunalt og regionalt plan formentlig kommer til at have fokus på at forsinke vandet øverst i oplandet. Dette har dog ikke haft betydning for denne regulativrevision.

Grødeskæringstermin:

(Høringssvar): Opstrøms stemmeværket ønskes grønnskæringsterminen ændret til senest 1. juli.

(Aabenraa Kommune): Jævnfør gældende vedligeholdelsesbestemmelser, som fastsat i projektet, er der ingen grønnskæring opstrøms stemmeværket på nuværende tidspunkt. Der er ikke adgang til grønnskæring og/eller oprensning af vandløbet fra st. 0 til 938 meter igennem Tinglev Mose i perioden fra 1. april til 1. september, på grund af tilstedeværelse og yngleperiode for de fuglearter, som udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området i mosen.

(Høringssvar): Nedstrøms stemmeværket ønskes grønnskæringsterminen ændret til 15. juli med mulighed for en ekstra senere skæring.

(Aabenraa Kommune): Terminen nedstrøms stemmeværket (station 938-2788 m) ændres fra 1. august – 1. oktober til 15. juli – 1. oktober.

Der vil ikke blive foretaget yderligere grønnskæringer i forhold til de nuværende vedligeholdelsesbestemmelser. Det vurderes ikke, at ønsket om en dispensationskrævende tilstandsændring såsom en ekstra vedligeholdelse (båret af hensyn til markdrift), er foreneligt med retspraksis på området.

Grødeskæring, bredde m.m.:

(Høringssvar): En strømrønde på 1 meter mellem st. 0 og 938 meter er ikke nok – bør modsvare strømrønden i Almstrup Bæk.

(Aabenraa Kommune): Strømrøndens bredde er fastsat, så der skæres minimalt gennem mosen. Dette ud fra et natur- og miljøhensyn. Hvis strømrønden til 1,25 m

skærer vi 60 % af regulativbundbredden imod de nuværende 50 %. Der er foretaget en beregning, der viser at der ikke sker en vandspejlsberegning på mere en 10 cm i forhold til en sommervandføring.

(Høringssvar): Det anføres, at strømrønden bliver 1,8 meter fra station 938 og ned. Dette er en klar forringelse af de 2 meter strømrønde i det nuværende regulativ

(Aabenraa Kommune): Nej, der er reelt tale om en forøgelse (se redegørelsens afsnit 4.3.3 Almstrup Kanal st. 938 – 2.788 meter), idet strømrønde bredden tidligere var 1,5 meter (2,5 meter bundbredde minus 1 meter, jf. regulativets side 89 & 104)

(Høringssvar): Bekymring for, at begrænset vedligeholdelse og grødeskæring vil påvirke afvandingsforholdene negativt, da strømrønden så bliver længere end vandløbet.

(Aabenraa Kommune): Vedligeholdelsen af vandløbene igennem mosen begrænses til et absolut minimum svarende stort set til omfanget i dag, hvor vandløbene ikke vedligeholdes. I redegørelse for det nugældende regulativ af 1995, fremgår det, at: Et slynget vandløb vil ofte være i balance, så der ikke aflejres sand og mudder. For at fremme det slyngete forløb skal oprensningen derfor så vidt muligt altid foretages i en slynget strømrønde. Praksis for grødeskæring i en slynget strømrønde er således uændret.

(Høringssvar): Ønske om en ekstra vedligeholdelse rettet mod specifikke grødeplanter, særligt de stivstænglede.

(Aabenraa Kommune): Der vil ikke blive foretaget yderligere grødeskæringer i forhold til de nuværende vedligeholdelsesbestemmelser. Det vurderes ikke, at ønsket om en dispensationskrævende tilstandsændring såsom en ekstra vedligeholdelse (båret af hensyn til markdrift), er foreneligt med retspraksis på området. Der kan dog ekstraordinært foretages kantskæring, hvis større sammenhængende bevoksninger af stivstænglet vegetation har væsentlig negativ betydning for vandføringsevnen eller den miljømæssige målsætning for vandløbene. Kantskæringen skal således modvirke denne negative påvirkning af både miljø- og afstrømningsforhold.

(Høringssvar): Det er uklart om strømrøndeskæringen skal ske i samme mønster hvert år

(Aabenraa Kommune): Der er ingen krav til hvor strømrønden skæres fra år til år.

(Høringssvar): Hvis der efterlades en stub på 20 cm ved skæring udenfor strømrønden, vil det give anledning til opbygning af bund. En sådan praksis med strømrøndeskæring vil således føre til indsnævring af vandløbsprofilet.

(Aabenraa Kommune): Uanset en eventuel indsnævring af profilet, skal vandløbet leve op til kravene for den regulativfastsatte vandføringsevne. Dette er vandløbsmyndighedens ansvar.

Vandføringsevne:

(Høringssvar): Risiko for nedsat vandføringsevne ved skæring af snoede strømrønder og ved efterladelse af stubbe, hvilket kan føre til bundopbygning og indsnævring af vandløbsprofilet.

(Aabenraa Kommune): Uanset en eventuel indsnævring af profilet, skal vandløbet leve op til kravene for den regulativfastsatte vandføringsevne. Dette er vandløbsmyndighedens ansvar.

(Høringssvar): Indsigelse mod strækninger ændres til vandføringsstrækninger. Skikkelsesstrækningerne ønskes regulativmæssigt bibeholdt.

(Aabenraa Kommune): Geometriske skikkelsesregulativer er utidssvarende. Følgende uddrag af ombudsmandsudtalelse (FOB2001.248) omhandler dette:

"Hidtil er afledningen af vand i de offentlige vandløb blevet sikret bl.a. gennem fastsættelse af en skikkelse, dvs. faste angivelser for bundbredde, bundkote og skråningsanlæg. Denne praksis tager ikke hensyn til de miljømæssige krav i de vandløb, hvor der i recipientkvalitetsplanlægningen er målsat en høj vandløbskvalitet, hvilket bl.a. indebærer, at vandløbet skal have en varierende form mht. bredde, dybde og skråningsanlæg.

Som en konsekvens af den ændrede formålsbestemmelse foreslås det derfor, at der gives mulighed for, at afledningen af vand i sådanne vandløb kan sikres gennem faste krav til vandføringsevnen i stedet for gennem faste krav til skikkelsen (suppleret med faste tidspunkter for grødeskæring)."

Regulativtypen fast geometrisk skikkelse er således ikke velegnet i vandløb med natur og miljøinteresser. Vandløbet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og målsat i henhold til vandområdeplanerne. Oprensningsbehovet i et vandløb med regulativtypen fast geometrisk skikkelse kan være større, end hvis det samme vandløb er beskrevet ved f.eks. teoretisk skikkelse. Den hyppigere oprensning af bund og sider kan være årsag til, at vandløbet bliver mere ustabil, hvorved oprensningsbehovet i værste fald kan blive forøget

Med fastsættelsen af krav til en vandføringsevne og ikke et bestemt profil sikres, at vandløbets profil fortsat uhindret kan ændre sig, blot vandføringsevnen er tilgodeset. Det betyder, at der på en vandløbsstrækning kan være lokale indsnævring eller aflejringer, så længe det ikke giver anledning til, at vandføringsevnen forringes. Der tages herved hensyn til både de afvandingsmæssige og de miljømæssige interesser ved vandløbet. Der er således mulighed for, at de naturlige vandløbsprocesser med erosion af bund og brinker, materialetransport og aflejring kan forløbe, så længe kravene til vandføringsevnen er overholdt.

(Høringssvar): Snoninger udenfor vandløbsprofilen betragtes som en overtrædelse af regulativet.

(Aabenraa Kommune): Men det er det ikke, idet et vandløb ikke er geografisk stedfæstet og forløbet derfor kan ændre sig over tid gennem naturlige processer. Dette er der intet til hinder for, så længe vandløbet overholder regulativets krav til enten skikkelsen, hhv. geometrisk eller vandføringsevne-bestemt teoretisk geometrisk skikkelse.

(Høringssvar): Anvendelsen af middelvandføringer tager ikke højde for naturlige udsving i vandføringen

(Aabenraa Kommune): Nej, men da middelvandføringerne udelukkende anvendes til kontrol af vandføringsevnen ved sammenligning af hhv. en opmåling med en teoretisk

skikkelse er dette ikke et problem. Det er ikke de absolutte værdier der er afgørende. Formålet er, at kontrollen er målbar, kontrollerbar og replicerbar. Der anvendes således naturligt forekommende vandføringer til vurdering af hvorvidt kravet til vandføringsevnen er overholdt, men som ikke nødvendigvis er udtryk for en specifik vandføring i en bestemt situation.

Miljømæssige konsekvenser:

(Høringssvar): Manglende vedligeholdelse vil påvirke lysåbne enge og landbrugsarealer negativt, hvilket kan føre til forsumpning og kratdannelse.

(Aabenraa Kommune): Vandløbsmyndigheden er forpligtet til at foretage vedligeholdelsen som beskrives i regulativet.

(Høringssvar): Stemmet i Almstrup Kanal station 938 bør fjernes for at sikre passage for fisk og variabel vandstand, hvilket giver mulighed for ekstensive dyrkningsmetoder.

(Aabenraa Kommune): Projektet har ikke udelukkende haft fiskemålsætning i sigte og stemmeværket vurderes desuden ikke at udgøre en spærring for vandrende fisk.

Stisystemer:

(Høringssvar): Bekymring for, at stisystemer vil blive oversvømmet.

(Aabenraa Kommune): Vandløbsmyndigheden er forpligtet til at foretage vedligeholdelsen, som beskrives i regulativet. Vandspejlet i det reviderede regulativ er mere eller mindre uændret i forhold til det nugældende regulativ. Stisystemer påvirkes derfor ikke anderledes fremadrettet af de fremherskende vandspejle i området.

Oprensning:

(Høringssvar): Det gældende regulativ er ikke overholdt. Der er derfor krav om oprensning af vandløbene for at overholde regulativet allerede nu.

(Aabenraa Kommune): Det lader til, at der her refereres til det tidligere regulativ, inden der blev gennemført forskellige projekter. Vandløbene overholder gældende regulativ med ændringer p.t.

(Høringssvar): Der er allerede nu strækninger, som trænger til oprensning.

(Aabenraa Kommune): Ikke på nuværende tidspunkt, men dette kontrolleres løbende.

(Høringssvar): Det kan ikke accepteres, at kommunen vil indføre, at der på visse strækninger skal kunne ligge 25 cm aflejringer, før kommunen må gribe ind

(Aabenraa Kommune): Dette er heller ikke tilfældet, men ved bundhævninger eller indsnævninger på mere end 25 cm over kortere strækninger på op til 25 meter i længden, som tydeligt forringer vandføringsevnen, kan bundoprensning heraf iværksættes uden yderligere kontrolopmåling eller vandspejlsberegning. Er der aflejringer som hæver vandspejlet med 10 cm eller mere, har vandløbsmyndigheden pligt til at foretage en oprensning. Dette forudsætter en forudgående og konstaterende vandspejlsberegning.

Bundhævning:

(Høringssvar): Hævning af bundkoten ved regulativrevision som følge af manglende vedligehold er ikke tilladt.

(Aabenraa Kommune): Tværtimod, da vandløbets faktiske bundkote og dimensioner benyttes som udtryk for vandløbets teoretiske skikkelse. I vandløbslovens cirkulære fra 1985 er det fastlagt, at der ved en regulativrevision skal tages udgangspunkt i den faktiske bund. Samtidig må det sikres, at de bestående afvandingsmæssige interesser fortsat tilgodeses, hvilket også er sket i forbindelse med denne regulativrevision. Se eventuelt redegørelsens beskrivelse af denne konsekvensvurdering.

Arbejdsbælte:

(Høringssvar): Kritik af "gummiformulering" vedrørende arbejdsbæltets bredde på 8 meter, som kan føre til tab af afgrøder uden mulighed for compensation.

(Aabenraa Kommune): Vandløbsmyndigheden kan fastsætte bredden af det areal, det er nødvendigt at råde over ved brug af maskiner til vedligeholdelse. Dette areal er i regulativet 8 meter og skal friholdes for fx bebyggelse. Behovet for at kunne udføre den nødvendige vedligeholdelse af vandløbet også ved brug af maskiner, der kræver et bredt arbejdsbælte, er et sagligt hensyn. Det er beskrevet i vandløbslovens § 28, at færdsel langs vandløbet, ud over eventuel culpøs adfærd, ikke er erstatningspligtigt, uanset eventuelle afgrødeskader. Dette gælder uanset bestemmelserne i regulativet. Vandløbsmyndigheden bestræber sig på at udføre vedligeholdelsen til mindst mulig gene.

Ansvarsplacering:

(Høringssvar): Uklare formuleringer om, hvem der er forpligtet til at dække skader forvoldt af entreprenører.

(Aabenraa Kommune): Eventuelle skader dækkes af den, som retligt er ansvarlig for forholdet jævnfør gældende lovgivning. Det kan være ejer og/eller udfører af forholdet jf. vandløbslovens § 59a.

Forskellige gennemgangsterminer:

(Høringssvar): Spørgsmål om hvorfor terminen for gennemgang af Almstrup Kanal adskiller sig fra Almstrup Bæk, hhv. 1. juni til 1. oktober og 1. september til 1. oktober.

(Aabenraa Kommune): Der er ikke umiddelbart en grund til, hvorfor denne gennemgang skulle være forskellig. Vi er enige i, at gennemgangen bør foretages i samme periode i Almstrup Kanal som i Almstrup Bæk (1. september -1. oktober). Dette er tilrettet i regulativet.

EU-støtte:

(Høringssvar): Manglende grødeskæring før 1/9 kan føre til tab af EU-støtte for græsarealer, da græsarealer skal slås i perioden 21/6-15/9

(Aabenraa Kommune): Hverken vandløbsloven eller regulativet varetager hensyn omkring gældende støtteregler. Der er derimod krav til, at hensyn til arterne på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 varetages.

(Høringssvar): Der er ikke taget højde for, at der er lavninger langs vandløbet, fra da det havde et andet forløb, som er svære at drive under nuværende omstændigheder

(Aabenraa Kommune): Regulativet vedrører administrationsgrundlaget for selve vandløbet og ikke arealerne eller lavninger langs med vandløbet.

Kantvegetation:

(Høringssvar): Forventning om, at kommunen fjerner pil og anden vegetation, der hindrer grødeskæringen.

(Aabenraa Kommune): Det er vandløbsmyndighedens pligt at vedligeholde vandløbet. Det er derfor også vandløbsmyndighedens pligt at sikre, at vedligeholdelsen kan udføres i nødvendigt omfang. Er der tale om, at beskæringen af træer vil udgøre en tilstandsændring i vandløbet, vil denne vedligeholdelse kræve en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kontrolhyppighed:

(Høringssvar): Bekymring for, om vandløbet opmåles regelmæssigt, og om der er afsat penge til dette. Eftersom vandløbet sidst er opmålt i 2018, så skal dimensionerne af vandløbet allerede screenes igen.

(Aabenraa Kommune): Aabenraa Kommune er som vandløbsmyndighed forpligtet til at følge administrationsgrundlaget i regulativet herunder følge den angivne opmålingshyppighed. Det bagvedliggende økonomiske grundlag herfor er et internt anliggende i kommunen. Det er korrekt, at screening igen er aktuel, hvorfor Aabenraa Kommune i september 2024 har fået strækninger, hvor der erfaringsmæssigt potentielt kan aflejres materiale, opmålt.

Dødt ved og væltede træer:

(Høringssvar): Krav om, at væltede træer fjernes, hvis de forringer vandføringsevnen. Man kan ikke stå og vurdere med øjnene, om forringelsen af vandføringsevnen er "væsentlig".

(Aabenraa Kommune): Hvorvidt forringelsen på vandføringsevnen er væsentlig, afhænger af om træet for eksempel blokerer en stor del af strømrønden. Dette vil altid bero på en konkret vurdering. Kommunens medarbejdere kan vurdere, om væltede træer udgør propper eller forringer vandføringsevnen. Hvis en borger mener et væltet træ forringer vandføringsevnen kan kommunens medarbejder besigtige strækningen med denne borger.

Høringssvar: Kommunen bør imødekomme ønsker om pleje af bevoksning langs vandløbet for at forhindre sådanne problemer.

(Aabenraa Kommune): Lodsejere må ikke selv fjerne træer og buske inden for vandløbsprofilet og vandløbets bræmmer. Har en lodsejer ønske om at fjerne træer eller pleje bevoksning, kan der efter kommunens vurdering indgås aftale om dette. Teknik- og Miljøudvalget vedtog i 2018 en politik vedrørende fældning af træer. Af den fremgår, at "lokale aftaler om fældning af træer uden omkostning for kommunen søges indgået med vandløbslaug eller lodsejere. Aftalerne skal indgås efter konkrete vurderinger og på frivillig basis."